

iniquitas more mendacii fabricavit. . . non admisit.

3. Veritatis testis processerat ad populum venerabilis pontifex Senonensis, qualiter in dubitationem quibusdam venerit de capite sanctissimæ virginis, utrumne scilicet in ecclesia sua; et tunc qualiter cum omnibus membris suis corpus integrum inventum esset diligenter edisserens, « Caput, inquit, sanctissimæ virginis hujus, quæ gloria totius est Galliæ, cum integritate corporis sui nos invenisse gloriamur. Et ne hoc ipsum vel vobis aut posteris aliquando eveniat ad dubium, vobis dignum duximus prædicare. » Hæc et alia quam plurima in auribus populi prædictus præsul prædixerat quæ nimiam et impudentem animositatem inimici nostri comprimere potuissent, si datum desuper esset. Sed quoniam tunc hora erat ad potestas tenebrarum, ut inveniretur iniquitas ejus ad odium; modis quibuscunque poterat animum regis inducere adversum nos conabatur in malum, et cum nec ratione opus jam esset aut consilio, quippe jam enim turbata fuerat adversum nos regia celsitudo; subiit in mentem ut mitteretur post sæpe dictos pontifices, quatenus eorum testimonio approbata postmodum in oculis regis veritas eluceret. Mittuntur itaque Miledunum cum magna festinatione quidam de fratribus; in auribus venerabilium Patrum prædictorum detestandam perversitatem Aurelianensis exponunt, et ut rei veritatem regiæ clementiæ per litterarum suarum apices non recusent agnoscere, diligenter exponuntur. Igitur viri pacis et veritatis amatores fratrum nostrorum precibus inclinati, justis supplicationibus eorum benigne impertientes assensum, regiæ sublimitati mandantes rei veritatem in hunc modum rescripserunt.

4. Ex mandato regiæ serenitatis ad ecclesiam sanctæ virginis Genovefæ convenimus, et capsam in qua eadem virgo quiescit, in præsentia nostra fecimus reserari, et ejus interiora diligentius oculis ac manibus perlustrantes, corpus sanctissimum cum capite suo et omnibus membris integrum et. . . . indubitanter invenimus. Hoc ergo invento in laudem Dei cum magna exultatione prorupimus, et populo circumstanti sine mora curavimus prædicare. Hoc vobis, nec alia Domino nostro mandamus. Ecce per

A litteras secundo vobis significamus, ut malignorum hominum, quibus est studium quæ bona sunt depravare, ut obtractione veritas obscuratur. valete, in Domino.

5. Tantorum virorum testimonio nitissimus regis animus delinitus, omnes a se tenebras supradictæ dubietatis longius propulsavit, et ecclesiam nostram, ut prius, ino instantius quam prius, et dilexit et protexit. Itaque postquam veritas venit ad lucem, dolet impietas esse se delusam. Ex tunc etenim et deinceps Aurelianensis leo de leone factus est draco, non jam palam nequitæ suæ virus evomens, sed in occulto; et quia capite contrito cætera membra robur ullum non obtinent, cum molas leonum in ore ipsorum converterit Dominus, complices sui, ministri confusionis, filii perditionis, inimici nostri confusi sunt, quia Deus sprevit eos. Nos ergo quia de potestate eruti sumus et laqueo venantium, dicamus omnes, cõtemus singuli: *Laqueus contritus est, et nos liberati sumus (Psal. cxxiii.)*

6. Revelata est autem Domina nostra anno incarnati Verbi millesimo centesimo sexagesimo primo, mense Januario, decima mensis in Octavis ejusdem sanctissimæ virginis, et a fratribus est dulciter Deo sæculata. Die vero sequente tertia in locum sanctum suum, unde fuerat deposita, cum hymnis et canticis spiritualibus est elevata. Nos in tanti gaudii memoriam dolorem prius habitum subsequentis, communicato fratrum nostrorum consilio ac sensu communiter impertito, diem eandem nobis et posteris nostris constituimus, celebriter venerari, ita ut devotionem et omnem observantiam die festo natiuitatis exhibitam hæc solemnitas nihilominus unquam obtineat. Ut autem singulis annis hujus actionis textus eodem die legatur, curavimus providere, ut et justus habeat unde lætetur, et conscientia peccatoris inveniat quo pungatur, quatenus et benevolis sit gratia benedictionis, malevolis autem et his qui oderunt pacem lapis offensionis et petra scandali.

In octava Joannis Evangelistæ est festum celebræ Genovefæ: In crastino Simonis et Judæ translato in crastino Catharinæ Excellentia, quæ dicitur Festum miraculorum ejus.

FRAGMENTUM

Instrumenti quoque S. Willelmi anniversarium fundat Absalonis archiepiscopi Lundensis, anno 1201 mortui.

(Scrip. Rer. Dan., VI, 79, ex ms. Bartholiniano B sive T 2, post incendium Hauniense 1.)

. tus ejusdem ecclesiæ prius in maris periculo versabatur, placuit ei, ut id in claustrum alibi transferretur ubi nunc est, quod a Latiis de

D nomine Paracleto appellatur, a Davis laicis Eillevolt. Ne vero nimis gravemur, si terras, quas possidebat ecclesia, a nobis longius remanerent,

pro terra, quam habebat in Gudensø (56) ecclesia, A et illa, quæ nostra erat in Julighe (57) retento nobis molendino, et etiam, quam in Synderby possidebat, cum illa de Frideslovæ, et illa de Gertorpp (58), cum illa de Hals et illa de Tyereby (59) videlicet dimidium Boll, et illa quæ erat in Valby (60) versus Roskildim, terras suas proprias, videlicet Frideslovæ, Thærby, Nædeveith cum sua piscatione, quæ singulariter ipsius est, et hæc quidem nemorosæ sunt. Nec illud est prætermittendum, quod per triginta sex annos, quia de beneficiis suis quantum videlicet haberemus est in lucem producen-

(56) Hodie *Gundsoemagle* in præfectura Roskildensi et territorio Somme.

(57) Hodie *Jyllinge* in eadem præfectura.

(58) Hodie *Gierdrup*, ibidem.

(59) Forte *Tiereby*, ibidem.

(60) Forte *Valdbyille*, sive parva, ibidem.

dum. Omnes igitur agnoverint, quicumque scire voluerint, quod in aliquo prædictorum annorum de argento suo habuimus viginti marcas argenti, in uno aliquando octo marcas argenti, in alio sex, in quodam quatuor, in aliquo duodecim, in aliquo sexdecim, nec fuit annus de prædictis quin ad minus sex marcas reciperemus, excepto uno, sicut meminimus. Omni igitur anno in anniversaria ejus (61) die duodecim pauperes pascendos statuimus in pane et cervisia et carne vel piscibus, ut ejus anima in futura vita cum Domino locum beatorum obtineat. Amen.

(61) Absalonis archiepiscopi nempe, qui omnia supradicta monachis in Eskilsøe dedit; et cum Absalon mortuus est 1201, et per 36 annos beneficia sua iis erogavit, a tempore videlicet adventus S. Wilhelmi in Daniam, inde sequitur, Wilhelimum anno 1165 in Daniam venisse.

S. WILLELMI ET VARIORUM DIPLOMATA

Ad ecclesiam et monasterium S. Thomæ de Paraclito et cœnobium SS. Thomæ et Wilhelmi in Ebbelholt pertinentia.

Hæc diplomata transcripta sunt ex codice vetusto membranaceo, quem olim possidebat Otto comes de Rantzau, quemque postea inter alios bibliothecæ Universitatis Hauniensis dono dedit Christianus comes de Rantzau. Pars hujus codicis exscripta etiam est, privilegia nempe, manu Arnæ Magnæi in Bartholinianorum ms., tom. B vel I, olim ante incendium Hauniense 2, et reperitur ibi a p. 533 ad 593. Visum est mihi etiam hæc diplomata adjicere, quia ad monasterium pertinent, cujus fundator et primus abbas fuit S. Wilhelmus. Integer codex, tam privilegiorum quam donationum, exscriptus est a Langebekio anno 1736, cujus ad fidem editionem hanc damus, cum codex ipse, licet anxie quæsitus, adhuc non inventus est. Nonnulla diplomata etiam addita sunt aliunde sumpta, ex Raynaldo, Stephano Tornacensi, etc. (62).

1 (63). [1171.]

Absalon episc. Roskild. ecclesiam Beati Thomæ de Eskilsø in suam protectionem suscipit, eidem possessiones suas confirmat, et plura beneficia ac privilegia confert.

ABSALON Dei gratia sanctæ Roskildensis Ecclesiæ episcopus, charissimo Illio WILHELMO abbati Sancti Thomæ de Eskilsø, ejusque fratribus tam presentibus quam futuris, salutem et paternam benedictionem.

Diu provulgatum est per os Isaïæ dicentis: *Ponam flumina in insulas, et stagna arefaciam. Et ducam cæcos in viam, quam nesciunt, et in semitis, quas ignoraverunt, ambulare eos faciam (Isai. XLII).* Hæc autem promissio jugiter in Ecclesia Dei adimpletur, dum et hi, qui diu in tenebris et umbra mortis sederunt, illustrati lumine supernæ claritatis ad viam

B redeunt veritatis, et in illam Ecclesiam *gens sancta populus acquisitionis (I Petr. II)* ad divinum famularum inducitur, in qua quidam habitum religionis assumentes, sed virtutem religionis non amantes sua turpi conversatione vituperantes ministerium clericorum videbantur antea conversari. Hoc nimirum ex divina miseratione in ecclesia Beati Thomæ de Eskilsø accidisse videmus, in qua cum inhoneste satis olim et enormiter quidam canonici morarentur, per studium tamen et industriam nostram, vos estis ad divina dependenda obsequia introducti, et ecclesia ipsa superno rore perfusa plantationem fidelem et germen Deo gratum accepit, quæ antea spinas et tribulos peccatis exigentibus proferbat. Unde quoniam nostris temporibus hoc accidisse videmus, Domino omnium Conditori gratias exsolventes, quæ religiose instituta videmus, invio-

(62) Hæc tantum damus quæ ætatem S. Wilhelmi non superant. EDIT. PATR.

(63) Bartholin., *Annal.* ms. ad an. 1171. Ex his Absalonis litteris concludi probabiliter potest, S.

PATROL. CCIX.

Wilhelimum cum fratribus hoc anno adhuc in Eskilsø fuisse, qui ad Paraclitum (S. Ebelholt) translato tempore inter hunc annum et 1178.